

Projekt Interreg IIIB, Program Območje Alp, sofinancirano s strani EU

Novice št. 11

November 2007

Ker se bo DIAMONT konec marca 2008 zaključil, je trenutno glavna pozornost namenjena ovrednotenju drugega kroga delavnic o podpori sonaravnega regionalnega razvoja v izbranih testnih regijah, poleg tega je v izdelavi tudi krajši dokumentarni film o testnih regijah. V zaključni fazi je tudi atlas prostorskih struktur v Alpah, ki bo kartografsko prikazal delo z vsealpskimi kazalniki. Oktobra 2007 se je v Klosterbergu v Andechsu odvijalo projektno srečanje. Tam so bili predstavljeni najnovejši rezultati, veliko organizacijskih podrobnosti pa je še treba urediti med pripravo za sklepno konferenco DIAMONT, ki bo 1. februarja 2008.

Projektno srečanje v Andechsu

Projektne partnerji DIAMONTa so imeli oktobra 2007 v konferenčnih prostorih benediktinskega samostana v Andechsu pri Münchnu šesto projektno srečanje. Ena glavnih tem srečanja so bile delavnice, izvedene v šestih testnih regijah v petih alpskih državah. Partnerji so predstavili že izvedene delavnice in problemska področja, ki so bila ugotovljena v različnih regijah v prvem krogu delavnic. Problemska področja se močno razlikujejo od ene testne regije do druge in to bo privedlo do popolnoma različnih rešitev, ki jih bodo partnerji predlagali v drugem krogu. Oba kroga delavnic sta tematsko povezana, čeprav se izvajata v okviru dveh ločenih delovnih paketov (DP 10 in DP 11). Zato so se partnerji dogovorili, da rezultate združijo in jih predstavijo v skupnem končnem poročilu. Posamezne testne regije, delavnice, ki so bile izvedene v njih, in intervjuji s soudeleženci bodo predstavljeni v kratkem dokumentarnem filmu. Koncept za ta dokumentarec so zasnovali sodelavci iz Univerze

Projektne partnerji

v Innsbrucku in ga predstavili partnerjem, ki so sprejeli sodelovanje pri izdelavi scenarija.

G. Weissgerber, predstavnik Bavarskega državnega ministrstva za okolje, javno zdravstvo in varstvo potrošnikov in član Stalnega odbora Alpske konvencije, ki je prisostvoval predstavitvi delavnic iz posameznih testnih regij, je pokazal veliko zanimanje za delavnice kot udejanjanje različnih razvojnih konceptov v različnih alpskih regijah. Povedal je, da so izkušnje, pridobljene na teh delavnicah, in različen razvoj v teh regijah zelo pomembni za Alpsko konvencijo in jih je zato treba ustrezno dokumentirati.

Novi DIAMONTov sodelavec v Innsbrucku

Vinzenz Mell se je pridružil projektu DIAMONT septembra in ustvarja interaktivni DVD, ki bo vključen med projektne končne izdelke. Trenutno sestavlja kratki film o šestih testnih regijah in delavnicah in intervjujih, ki so jih tam naredili.

Po Münchnu, kjer je skoraj štiri leta delal kot asistent fotografije, se je odločil za študij geografije v Innsbrucku in je prvi del študija že opravil. Ob svojem študiju dela tudi kot svobodni fotograf. Najbolj ga zanimajo fotoreportaže. Rad se ukvarja z zgodbami iz vsakdanjega življenja. Nedavno se je začel ukvarjati s filmom. V prihodnosti bi rad svojemu reportažnemu delu dodal še geografsko perspektivo. Navdušen je nad idejo v DIAMONTu, da se rezultate kompleksne raziskave posreduje na filmu, in je vesel, da lahko k temu projektu doda svoj delež.

Vsebina

6. projektno srečanje v Andechsu v Nemčiji.....	1
Gap, Francija.....	2
Kazalniki: Lekcije iz izkušenj iz DP 10 v francoski testni regiji.....	3
Idrija, Slovenija.....	4
Immenstadt, Nemčija.....	5
Tolmezzo, Italija.....	6
Traunstein, Nemčija.....	7
Waidhofen an der Ybbs, Avstrija.....	8
Atlas Alp.....	9
DIAMONT – Sklepna konferenca.....	10

Naslednja tema so bili prihodnost baze podatkov in že vnešena gesla. Trenutno so vnešeni vsi kazalniki, ki so bili razviti v okviru DP 7, ter vsealpski inštrumenti, ki so jih oblikovali vsi partnerji. Ti inštrumenti so podprti s praktičnimi primeri, ki naj olajšajo iskanje ustreznih inštrumentov za spodbujanje sonaravnega regionalnega

razvoja. Načrtuje se, da bo ta baza podatkov dostopna za javnost, ko bo projekt zaključen.

Srečanje se je zaključilo s temeljitim ogledom samostana in vsesplošnim dobrim razpoloženjem.

Druga delavnica v testni regiji Gap v Franciji, 14. november 2007

Strateške smernice za učinkovitejše sodelovanje znotraj regije

Organiziral: Vincent Briquel, CEMAGREF

Z drugo delavnico v Pays Gapençais so se zaključile DIAMONTove delavnice. Odvijala se je 14. novembra, udeležilo pa se je 22 predstavnikov lokalne politike in uprave, predvsem oseb, ki so bile vabljenе, da poročajo o svojih izkušnjah v zvezi z uporabo inštrumentov, ki obravnavajo probleme regije v duhu sodelovanja med občinami.

Prva delavnica se je končala z opredelitvijo problemov, ki so cena za razvoj regije. Prihajajo novi ljudje in delovna mesta, saj regija pridobiva na privlačnosti zaradi svojega prehodnega značaja med urbanim središčem, ki zagotavlja delovna mesta, storitve, upravo, in periferijo, ki nudi ugodno bivalno okolje, ali celo določene dejavnosti, kot sta npr. smučanje ali jadralno letenje. Vsekakor pa pomeni tak razvoj pritisk na sonaravnost: na primer, reakcije na povpraševanje po zemljiščih so različne, in povzročajo napetosti ali celo konflikte znotraj regije. Poleg tega pa predlogi, da naj bi se regija razvijala kot skladna enota brez predsodkov glede kakovosti bivalnega okolja, pomenijo pritisk za odnose med občinami. Večina jih sodeluje znotraj lokalnih struktur, vendar pa prizadevanja, da bi uresničili eno samo močno strukturo v celotni regiji, do zdaj niso obrodila sadov, ker se županom ne zdi potrebno, da bi eksperimentirali z večjimi strukturami, v kateri bi imel Gap vodilno vlogo.

Prav zato so se na drugi delavnici ukvarjali predvsem z vprašanji, ki zahtevajo aktivno sodelovanje znotraj regije, in se osredotočili na strategije, ki to omogočajo. Predvsem sta se iz teh debat izoblikovali dve glavni komplementarni strateški smernici. Na eni strani je za soočanje s problemi, s katerimi se sooča regija treba izboljšati informacijska orodja in infrastrukturo znanja. Na drugi strani je treba ustvariti dobro klimo za izmenjavanje v regiji, da bodo lahko inštrumenti v rokah različnih služb bolj učinkoviti. Očitno je, da bosta ti smernici pridobivali strateški pomen v dejanjih v prihodnosti, skozi nekatere primere pa so udeleženci prikazali tudi njun splošen pomen. Na primer, informacije za podjetja o izpraznjenih nepremičninah bi se lahko povezale z informacijami o prodaji agrarnih zemljišč; glede izmenjave inštrumentov pa bi bila dobra praksa, če bi razvili navezovanje poslovnih stikov med

službami, ki se ukvarjajo z inštrumenti, ki dopolnjujejo drug drugega, da bi bila tehnična sredstva dostopna vsem, in bi tako lahko racionalizirali njihovo izvajanje, s centralno pisarno, ter za tesnejši stik s potrebami lokalnega prebivalstva oz. podjetij.

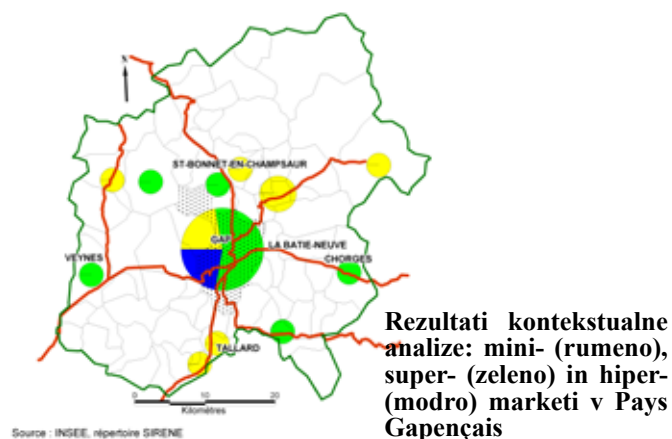
Dejansko so bile debate osredotočene na dopolnjevanje inštrumentov in načinov, kako jih narediti bolj učinkovite. Strateške smernice so bile upoštevane kot bistvene pri pripravi izvajanja inštrumentov za integrirano zemljiško načrtovanje in razvoj v regiji, kot sta npr. Communauté d'Agglomération iz Gapa in SCOT (načrt regionalnega integriranega razvoja) regije, ki sta še vedno na čakanju zaradi lokalnih pomislekov in oklevanja, vendar so ju udeleženci prepoznali kot močno zaželeni za usmerjanje razvoja regije.

Trenutni izziv je tak, da je treba rezultatom delavnice dodati še razsežnost delovanja. Po debatah je eden od sodelujočih županov predlagal, da se vnese na dnevni red soudeležencev tri prioriteta dejanja: oblikovanje opazovalnice za nepremičnine in izdelava ustanovne listine za zemljiško politiko; ustanovitev mobilnega središča, ki bi eksperimentiral s skupinskimi avtomobilskimi prevozi in drugimi možnostmi prevoza v celotnem departmaju; in na koncu, čez 6 mesecev, dokončanje ekspertize s predlogi za pritegnitev močnih podjetij. Za korak v smeri naslednje etape se morajo odločiti po naslednjih občinskih volitvah marca 2008.

DP 7 in DP 8 sta bila posebej namenjena vprašanjem kazalnikov, ki jih, čeprav niso bili več osrednji, niso preskočili niti v naslednjih DPjih. Tako je npr. DP 9 pozval partnerje, naj zagotovijo informacije o vlogi, ki je zaupana kazalnikom za spremljanje izvajanja preučenih inštrumentov. Prva naloga v DP 10 je bila izbirati potencialne testne regije: metoda, določena za razmejevanje regij trga dela, je zahtevala pravila za odločanje, ki bi se nanašala na kazalnike iz DP 8. Kontekstualne analize, opravljene v vseh testnih regijah, so vključile kazalnike iz DP 8, ki se lahko dopolnijo z nacionalnimi podatki, vendar pa niso omejeni na količinske informacije. Delavnice so se osredotočile na opredeljevanje glavnih problemov pri upravljanju zemljiške izrabe, na možne rešitve za premagovanje teh problemov in nazadnje na vlogo participativnih metod kot korak v smeri učinkovitejšega upravljanja z zemljiškimi viri.

V tej diskusiji so podatki in kazalniki zaradi svojih omejitev igrali le manjšo vlogo. Na primer, pri razpoložljivih podatkih so za osnovo potrebni splošni podatki, ki ne povedo veliko o specifičnih alpskih vprašanjih, in za primerjavo fiksnih časovnih razponov, ki često ne razkrijejo preobrata trenda za posamezen pojav. Poleg tega so DIAMONTovi kazalniki izdelani za občinsko raven in prezrejo pomembne pojave, ki se razkrijejo znotraj občine, kot npr. v francoskem primeru spremembe v zemljiški izrabi in nezakonita zasedba zemljišč, ali rast cen nepremičnin. Nadalje, primerjave z Alpami kot celoto ali z drugimi regijami, kar kazalniki seveda olajšujejo, niso zelo smotrne, kadar morajo biti pojavi, ki jih kazalniki ponazarjajo, raztolmačeni z upoštevanjem specifičnih značilnosti regije. Pa tudi statistične definicije, kot npr. kaj je tisto, kar določa prebivalca, kmeta, nezaposlenega, itd., sodijo k znanstvenim vedam; lahko bi jim oporekali z bolj intuitivnimi definicijami, ki pa nikakor niso ločene od družbeno-političnega konteksta.

Prva delavnica v francoski testni regiji Pays Gapençais je dala možnost, da so se udeleženci podrobneje seznanili z nekaterimi vprašanji o kazalnikih, ki so bili obravnavani že na DP 7 in DP 8, in da so v kazalniško-osnovanih ugotovitvah poudarili glavne probleme in smotrna pričakovanja. Pred diskusijami so bile podane kratke predstavitev izbranih kazalnikov, vključenih v kontekstualno analizo, izdelano v obliki območne diagnoze, ki bi lahko pomagala razkriti kritične razvojne probleme v regiji. Navdih za izbiro kazalnikov so dobili tudi iz seznama »pojavov«, sestavljenega v DP 7 z namenom, da bi oblikovali neki okvir za kazalnike, ki bi

obravnavali glavne razvojne trende v Alpah. V primerih, kjer se indikatorjev iz WP 8 ni dalo z lahkoto povezati s pojavi, ki so domnevno pomembni za regijo, pa so upoštevali nacionalne indikatorje.

Udeležence smo pozvali, naj povedo svoje pripombe glede teh kazalnikov, ki do zdaj niso bili deležni še nobene kritike, ker so se vsi zavedali njihovih omejitev. Najprej se je kartiranje glavnih kazalnikov izkazalo kot učinkovito za odkrivanje prostorskih nesorazmerij v regiji, v kateri je en sam glavni center in več nizov manjših vaških skupnosti, ker je le še potrdilo intuitivne domneve o teritorialnih neenakostih. Reakcije udeležencev so pripomogle k temu, da se je analiziranje problematičnih zadev pomaknilo precej naprej, v nekaterih primerih celo do izboljšanja kazalnikov. V drugih primerih pa smo zaradi odsotnosti reakcij določene kazalnike opustili, ker se o njih ni razpravljalo. Če se udeleženci zanje niso zmenili, smo pač predvidevali, da niso učinkoviti za razkrivanje pomembnih zadev.

Na splošno pa so indikatorji pomagali odkrivati kompleksne povezave med tematskimi območji in posameznimi temami, ki so bile osredotočene na ugotovitve. Da bi dani pojav lahko bolje razumeli, je treba analizirati druge pojave, kar pa, seveda, zahteva sistematičen pristop do strukturiranja te ugotovitve, boljše ugotavljanje gonilnih sil, ki povzročajo spremembe, in razkrivanje posledic teh sprememb. Rezultat diskusij je bil splošno strinjanje o tem, da sta demografska privlačnost in prostor glavna vira v regiji. Ker je demografska privlačnost priložnost za regijo, so novi prebivalci dobrodošli, vendar pa iz tega nastaneta dva glavna problema: pojavi se potreba po organiziranju in racionalizaciji storitev in delovnih mest, ob tem pa ne sme biti ogrožena kakovost bivalnega okolja, ki je glavni dejavnik za privlačnost.

Res pa grozi kazalnikom, ki so dojeti kot nosilci znanja v obliki znanosti, da bodo ostali zaprti v slonokoščnem

stolpu. V družbeno sfero sicer prodirajo, ker tlakujejo pot temu, da se tekom diskusijskih procesov problematične zadeve lažje odkrijejo in bolje analizirajo, sami od sebe

pa takega prodora niso zmožni. Tak proces je treba spodbujati in voditi kot na prvi delavnici.

Druga delavnica v testni regiji Idrija, Slovenija, 23. oktober 2007

Dolgoročna razvojna strategija za občino Idrija

Organizirala: Janez Nared in Nika Razpotnik, GIAM

V Idriji se je druga delavnica odvijala 23. oktobra 2007, s trinajstimi udeleženci iz različnih javnih organov. Polovica se jih je udeležila tudi prvega srečanja, tako da so od tega drugega srečanja že nekaj pričakovali glede rešitve konfliktov z ustreznimi inštrumenti. Bilo je dovolj udeležencev, da smo lahko uporabili metodo »svetovne kavarne«, vendar je bila v drugem delu delavnice debata med déležniki tako intenzivna in interaktivna, da smo se vrnili k plenarni diskusiji, vendar smo pri tem zagotovili, da je vsak dobil priložnost, da je lahko povedal svoje mnenje, ne zgolj tisti najbolj glasni udeleženci. Glavne točke dnevnega reda so bile razrešitev najočitnejših problemov in potencialnih konfliktov s pomočjo različnih predlaganih inštrumentov, ocenitev uporabnosti le-teh z ozirom na lokalne razmere in opredelitev pogojev za njihovo uporabo. Inštrumente so predlagali delno

Udeleženci druge delavnice v Idriji

déléžniki na prvem srečanju junija in delno, kasneje, slovenski partnerji DIAMONTa na osnovi rezultatov prve delavnice.

Glavne točke dnevnega reda:

V prvem krogu smo določili izhodišča in okvir za razvijanje strategije turističnega razvoja za občino Idrija.

V drugem krogu so déležniki predstavili svoje vizije in ideje za bodoči razvoj v Idriji v povezavi z razvijanjem strategije dolgoročnega razvoja za občino Idrija.

Tretji del delavnice je bil namenjen diskusiji in primerjavi različnih oblik medregionalnega in medobčinskega sodelovanja, temelječih na inštrimentih, ki jih je predlagal DIAMONT, kot so npr. regionalno povezovanje trgovskih območij/industrijskih okrožij, medobčinski poslovni parki, javna ustanova za medobčinsko sodelovanje in »Contrat de Pays«.

Naša zadnja naloga je bila, da poiščemo način za razrešitev potencialnih konfliktov, ki so tesno povezani s šibko regionalno prepoznavnostjo, neenakomernimi razmerji med mestom in vaškim zaledjem, napetostmi med dvema glavnima podjetjema v občini in geografsko izolacijo. Déležniki so ocenili možne inštrumente za zagotavljanje potrebnega prostora za industrijo in stanovanja: ukrep za ponovni razvoj mesta, kataster opuščenih industrijskih območij in izpraznjenih trgovskih površin in fond razpoložljivih gradbenih zemljišč. Posebno pozornost smo posvetili problemu neprilagojenih vizij glede prihodnjega razvoja, kakršne imajo déležniki, zlasti občina, poslovni sektor in agencije za regionalni razvoj. Zadnja točka dnevnega reda, o kateri smo razpravljali, je bilo širjenje mesta na manj rodovitne agrarne površine in obrečne predele ter predstavitev standardizirane formule za ocenjevanje »organskega razvoja« za stanovanjska območja.

Nova DIAMONTova sodelavka v Ljubljani

Nika Razpotnik se je pridružila DIAMONTovi skupini tik pred koncem projekta, septembra 2007, a vendar še dovolj zgodaj, da je srečala druge sodelavce, in da izkusi njihovo pozitivno razmišljanje in učinkovito timsko delo na zadnjem srečanju v Andechs. Njena vloga v tem projektu je, da pomaga pri organizaciji delavnice v slovenski testni regiji in sodeluje pri pripravi končnega poročila in publikacije rezultatov doseženih na delavnicah.

Zanima jo veliko stvari, in včasih se ji zdi, da jih je kar preveč. Rada raziskuje, kombinira, združuje, primerja in išče možne »skrite« povezave med navidezno različnimi stvarmi. Zaradi tega je postala geograf. Pri svojem poklicu ima najraje njegovo uporabnost in pa priložnost za kombiniranje znanja iz različnih znanosti. Pri znanstvenem delovanju se osredotoča na družbeno-gospodarsko geografijo in prostorski razvoj.

Nika je mlada raziskovalka na GIAM in podiplomska študentka prostorskega planiranja na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani.

Glavni rezultati:

Monostrukturno gospodarstvo v Idriji je zelo izpostavljeno nevarnostim in v primeru recesije bi bila občina lahko potisnjena v kritično situacijo. Zato je ključnega pomena, da se odkrijejo in mobilizirajo nove gospodarske priložnosti, ki bodo razpršile to družbeno časovno bombo. Idrija ima velik turistični potencial, ki temelji na dediščini rudarske tehnologije, pomembnih naravnih virih/lokacijah in dolgi čipkarski tradiciji. Déležniki bi radi ponudili kakovostno izbiro in pritegnili kakovostne goste, ki bi ostali v občini po nekaj dni, vendar pa je za to treba pritegniti lokalno prebivalstvo, da bo prispevalo svoj delež k promociji turizma. Potrebno je tudi povezovanje s sosednjimi privlačnimi regijami.

V prihodnosti si bo morala Idrija prizadevati za boljšo skrb za okolje, da bo lahko pripravila kakovostno okolje za mlajše ljudi, povečati raven samozaposlenosti in oblikovati razmere, ki bodo v podporo podjetjem. Idrija bi lahko bila tudi center za raziskovanje in izobraževanje

na področjih raziskav, ki temeljijo na živem srebru in alternativni psihiatriji. Obilica lesa v zaledju testnega območja odpira možnosti za proizvodnjo obnovljive energije, ki temelji na biomasi.

Déležniki so glede medobčinskega sodelovanja malce skeptični, saj so njihove izkušnje iz preteklosti v glavnem negativne. Zgodovinsko je bila ta občina vedno obrobni del regij, tako da je zdaj pripravljena sodelovati le kot enakovreden partner, ki ima centralne funkcije v mestu Idrija. Nekaj področij pa je prepoznanih kot takih, ki so odvisna od medobčinskega sodelovanja: ustanovitev medobčinskih poslovnih parkov, ker imajo nekatere sosednje občine na voljo prostor, ki ga Idrija nima, promoviranje turizma in skupna uporaba objektov.

In kdo lahko v finančnem smislu pomaga tej testni regiji, da bo dosegla te cilje? Potencialni viri so občina, vlada in EU, vendar se déležniki bolj zanesejo na lastni občutek ustvarjalnosti in močno željo po uspehu.

Druga delavnica v testni regiji Alpsee-Grünten, Nemčija, 14. september 2007

Upravljanje z zemljiškimi viri in razvoj trgovine

Organizirala: Konstanze Schönthaler, Stefan von Adrian-Werburg, Bosch & Partner GmbH in Andreas Raab

Druga DIAMONTova delavnica v regiji Alpsee-Grünten se je odvijala 14. septembra 2007 in udeležilo se je 13 predstavnikov lokalnih politik in uprave. Izhajajoč iz rezultatov in diskusij iz prve delavnice se je osredotočila na razvijanje osnov za vodenje na lokalni ravni v smislu razvoja trgovine in na grobo oceno sedanje oskrbe območij za komercialni in industrijski razvoj.

V prvem krogu delavnice so ocenili trenutno pozicijo in profil regije Alpsee-Grünten v luči industrije in trgovine, lotili pa so se tudi obstoječih idej in vizij o bodočem razvoju. Pokazalo se je, da je širjenje obstoječega industrijskega sektorja elektrotehnike in strojništva, ki daje visoko dodano vrednost in zagotavlja veliko število delovnih mest, največja priložnost za regijo. Bolj je treba izrabiti tudi »ruralne« moči v regiji, t.j. predvsem gozdarstvo in lesno industrijo, pa tudi mlečno živinorejo. Tekom razprav se je pokazalo, da obstoječim predlogom za trgovsko prihodnost regije manjka vizij in sistematičnosti.

V drugem krogu so na osnovi karte sedanjih in bodočih razpoložljivih območij ocenili oskrbo s trgovskimi površinami in industrijskimi območji in povpraševanje po njih. Udeleženci so razpravljali o tem, kako in do kakšne mere občinsko zemljiško načrtovanje dejansko vodi sedanji občinski razvoj. Inštrument je resnično uporabljen zelo učinkovito pri kontroliranju razvoja stanovanjskih gradenj, vrzeli pa so v strateškem načrtovanju in oskrbi z območji zadostne velikosti in kakovosti za

Udeleženci druge delavnice v testni regiji Alpsee-Grünten

trgovsko in industrijsko rabo, kakršne zahtevajo podjetja.

Zdi se, da ni težavno zgolj za majhne občine, kako razviti dolgoročne strategije za svoj prihodnji razvoj kot trgovske in industrijske lokacije. Za podporo temu cilju pa želijo občine usmeriti svoja prizadevanja na to, da bi bile konkurenčne na regionalni ravni.

Ker je bil namen spodbuditi tesnejše občinsko sodelovanje v prihodnosti, so bili za diskusijo na delavnici pripravljeni le inštrumenti za usmerjanje regionalnega razvoja, ki vključujejo elemente medobčinskega sodelovanja. Udeleženci so bili precej skeptični glede ideje o izdelavi regionalnega načrta zemljiške izrabe, inštrumenta, ki je že bil uspešno uporabljen v drugih regijah v Nemčiji. Od regionalnega načrtovanja niti niso pričakovali

dobrih spodbud za boljšo koordinacijo občinskih politik. Od vseh instrumentov, ki so bili predstavljeni za občinsko sodelovanje v kontekstu trgovinskega razvoja, je bilo regionalno združevanje trgovskih in industrijskih območij deležno največjega zanimanja. Udeleženci so bili enotnega mnenja, da vsa medobčinska prizadevanja na tem področju zahtevajo podrobno analizo dejanskega povpraševanja in dobre stike z javnostjo.

Druga delavnica v testni regiji Tolmezzo, Italija, 23.oktober 2007

Nadregionalno sodelovanje

Organizirala: Loredana Alfara in Marco Zumaglini, UNCEM

Druga delavnica je bila organizirana skupaj s še enim Interreg projektom (WAREMA) z namenom, da bi spodbudili udeležbo lokalnih oblasti: tako se je druge delavnice udeležilo 17 oseb, med njimi en župan, predstavniki iz treh gorskih skupnosti in en lokalni svetnik. Splošni problem, t.j. nezadostno medobčinsko sodelovanje, so opredelili s pomočjo skupnega medpartnerskega pregledovanja razmer v testnih regijah in rezultatov 1. delavnice. V Tolmezzu ta doprinese k slabi sposobnosti upravljanja s prostorom in neustreznimi načrtovalskimi orodji; skupaj s pomanjkanjem transparentnosti pri sprejemanju odločitev in neučinkovito udeležbo ta pogosto povzroča konflikte pri upravljanju z zemljiškimi viri.

Predlagali smo izvedljivo strategijo za spopadanje s konflikti pri upravljanju z zemljiškimi viri (vključno instrumente in najboljše primere, ki jih lahko posnemajo):

- 1) Ustanovitev odbora déležnikov (ki se bo lotil problemov pri upravljanju z zemljiškimi viri);
- 2) Ustanovitev sektorskih mrež (za promoviranje sonaravnega razvoja); (nacionalni instrument: regionalno združenje trgovskih območij – Nemčija).
- 3) Ustanovitev medobčinske baze podatkov o prostoru (opredelitev skupne baze znanja);
- 4) Zagotovitev strokovne pomoči za oblikovanje prihodnjih možnih razvojov in skupnih vizij; (nacionalni instrument: osnovni sklep o občinski zemljiški politiki – Nemčija)
- 5) Vključevanje razpoložljivih orodij za načrtovanje v okvir skupne strategije prostorskega načrtovanja, usmerjenega k sonaravnosti; (nacionalni instrument: SCOT – Francija).

Glede specifične izbrane nacionalne teme so imeli zlasti planerji in strokovnjaki pripombe, češ da se nedavni preizkusni prostovoljni sporazumi o sodelovanju med občinami do zdaj niso izkazali za zelo učinkovite, verjetno zaradi tekmovalnosti med občinami ali dolinami in pomanjkanja poznavanja: rezultat tega je, da so bolj

Na koncu delavnice je bil določen razpored naslednjih korakov v sodelovanju. Najprej bodo občinske svete seznanili z rezultati delavnic in začeti dejavnosti. Ustanovljena bo delovna skupina, za katero je bil vodja imenovan že med delavnico, in bo usmerjala naslednje korake. Prvo srečanje delovne skupine je napovedano za november.

izpostavljeni pritiskom in odločitvam, sprejetim na višji ravni (regija Furlanija-Benečija-Juljska krajina), in da sta ovirani opredelitev in uporaba skupne strategije sonaravnega razvoja. Déležniki lokalne samouprave sicer poudarjajo, da je že ustanovljenih kar šest medobčinskih zvez na širšem območju zgornjega dela porečja Tilmenta, in da so že bili tudi uspešni primeri sodelovanja javnosti pri sprejemanju odločitev (dejansko največ tam, kjer se ukvarjajo z »gospodarsko manj občutljivimi« problemi, kot je npr. načrtovanje socialnih služb). Na vsak način pa se je sodelovanje državljanov že začelo: ustanovljenih je že bilo veliko odborov in prostovoljnih zvez za zaščito ogroženih okoljskih dobrin na območju, zlasti za zaščito ekosistema reke Tilment, ter za poudarjanje lokalnega sonaravnega gospodarstva tudi z nedavno predlaganim oblikovanjem 'biosfernih rezervatov'.

Nasvet déležnikov je bil, da bi morala zdrava strategija za rešitev problema nezadostnega medregionalnega sodelovanja vključevati, poleg premagovanja glavne slabosti, ki jo predstavlja majhnost posameznih občin, tudi naslednje:

- 1) Lahko dostopno standardizirano in ažurirano bazo znanja;
- 2) Uradno oblikovane strukture javne udeležbe, ki bi jih njim ustrezne strukture lokalnih oblasti v celoti priznale;
- 3) Strateški okvir prostorskega planiranja, osnovan na sonaravnosti, ki bi v eni skupni viziji združeval različne sektorske politike, ki jih je treba izvajati.

Udeleženci druge delavnice v Tolmezzu

Kot nadaljevanje rezultatov iz prve delavnice se je druga delavnica osredotočila na raziskovanje možnosti za medobčinsko sodelovanje. V prvem krogu je bila debata usmerjena na potencialna območja sodelovanja in na določitev ciljev za tako sodelovanje. Udeleženci so se strinjali, da kratkoročno določanje medobčinskih ali regionalnih ciljev, čeprav v bistvu močno zaželenih, ni možno, temveč je to neki cilj, ki ga je treba doseči srednje- ali dolgoročno. Sodelovanje med občinami v interesu regionalne koordinacije zemljiške izrabe je pomembno v smislu izmenjave informacij, delitev davčnih dohodkov, regionalnega prometa in prodaje na drobno. Tako sodelovanje bi pomenilo zrahljanje obstoječih, včasih ovirajočih struktur. Razumna pot bi bila postopno širjenje obstoječega medobčinskega sodelovanja, zlasti na področju turizma in kulture.

V drugem krogu se je debata osredotočila na vprašanje primerne informacijske baze za prostorski razvoj. Predstavljenih je bilo več orodij za realistično oceno prihodnjih prostorskih potreb, vključno z registrom opuščenih industrijskih območij, analiza potreb po stanovanjskih in poslovnih površinah, populacijski trendi, itd. Morali bi spodbuditi debato o tem, katere podatke uporabiti, ko se odloča o zemljiških virih in o tem, ali obstoječe podatkovne baze zadoščajo za sprejemanje takih odločitev. Tudi ta krog se je odvijal v ozračju medobčinske koordinacije.

V diskusiji se je pokazala močna zainteresiranost za register GIS opuščenih industrijskih območij, ki naj bi bil po prevladujočem mnenju narejen na medobčinski ravni NUTS3. Trenutno ni nobene primerne metode za sistematično ugotavljanje prihodnjega povpraševanja po zemljiščih. Mesto Traunstein je tu izjema: za njegov plan zemljiške izrabe so ekstrapolirali povpraševanje iz preteklega leta in upoštevale različne možnosti razvoja. Označitev stanovanjskih in poslovnih območij se običajno naredi tekom planskih priprav. Izboljšanje osnove za informiranje, še zlasti za določena osrednja vprašanja kakršni sta turizem in proizvodnja, bi bil potreben naslednji korak.

V tretjem krogu je ifuplan predstavil inštrumente »Gewerbeflächenpool« (združenje podjetniških con) in »Schéma de Cohérence Territoriale (SCOT)« (Francija) in na kratko prikazal možne načine sodelovanja na medobčinski ravni pri upravljanju s prostorskimi viri v regiji. Diskusija je pokazala, da so zainteresirani za prostovoljno sodelovanje, zlasti pri vzpostavljanju boljše informacijske baze, vendar se zdijo zavezujoči sporazumi v regiji za zdaj neizvedljivi. Večina udeležencev je bila skeptičnih glede skupnega zemljiškega načrtovanja, kakršno je v praksi v Franciji v okviru SCOT. Glede

združevanja podjetniških con, na način kot je združenje podjetniških con v Neckaralbu, ki so ga tu predstavili, pa so menili, da v regiji Traunstein to trenutno ni izvedljivo. Za začetek so predlagali, da bi šli naprej od obstoječega sodelovanja, npr. v turizmu in pri zvezi za odpadne vode in okolje Chiemsee.

Nad delavnicami, ki so bile izvedene kot del projekta DIAMONT, so bili navdušeni predvsem zato, ker delujejo kot sprožilec za medobčinsko sodelovanje, in pohvalili so diskusijski postopek, ki je presegel inštitucije in resorje. Čutiti je bilo, da bi bilo za manjšo skupino »vizionarskih županov« v prihodnosti bistveno preiti od te spodbude k dejanjem. To bi pomenilo, da bi lahko opredelili osnovne in dolgoročne cilje, razširili informacijsko bazo in bolje izkoristili regionalne vire.

Po delavnici je župan Traunsteina odprl potujočo razstavo »Wie Wohnen? Wo leben? Flächen sparen – Qualität gewinnen« (Kako živeti? Kje živeti? Prihranimo prostor – izboljšajmo kakovost) Bavarske okoljske agencije. Razstavo, ki jo je ifuplan organiziral kot spremljevalni program delavnice, so udeleženci delavnice sprejeli z velikim zanimanjem. V mestni hiši v Traunsteinu je bila na ogled do 26 oktobra 2007.

Udeleženci druge delavnice v Trausteinu

Stefan Marzelli, ifuplan, in udeleženci druge delavnice v Traunsteinu

Udeleženci druge delavnice na obisku razstave Wie Wohnen? Wo leben? Flächen sparen – Qualität gewinnen«

Na delavnici je bilo vsega skupaj osem udeležencev. Zbrali so se v Muzeju železarstva v Ybbsitzu, t.j. industrije, ki ima v regiji zelo dolgo tradicijo. Župan mesta Ybbsitz je dal te prostore na razpolago za drugo delavnico. Med prvo delavnico v Waidhofnu na Ybbsu iz Regije trga delovne sile so se izkristalizirale štiri glavne teme. Udeleženci prve delavnice so nato s pomočjo elektronske ankete izbrali dve od teh tem:

1. nadregionalno prostorsko planiranje;
2. nadregionalni koncept prometa, ki upošteva pot na delo, pot v šolo/na trening in komercialni promet;
3. izboljšava infrastrukture na področju izobraževanja, vključno nadregionalno sodelovanje in podpora in/ali širitev regionalnih mrež javnega potniškega prometa;
4. prilagoditev turistične ponudbe v regiji za povpraševanje v prihodnosti glede na spreminjanje podnebja na celotnem območju Alp.

Prva predstavitev je pokrila temo »Izboljšanje infrastrukture na področju izobraževanja ...«. Predlagali so, da bi se že zdaj dobro razvita infrastruktura na področju izobraževanja razširila tako, da bi preprečila »beg možganov«, zlasti mladih, v univerzitetni mesti Dunaj in Linz, in da bi oblikovali dodatna kvalificirana

delovna mesta za regijo. Predlagali so, da bi ustanovili univerzo za praktične vede za nego starejših oseb. Taka univerza za praktične vede obstaja za zdaj le v Nemčiji. Za Avstrijo pa bi taka univerza v regiji lahko prevzela pionirsko vlogo.

Udeleženci so navdušeno sprejeli to idejo in se po predstavitvi spustili v živahno diskusijo. Ideja je nato prešla na »Tehniški center Mostviertel« s stalnimi možnostmi strokovnega izpopolnjevanja za kvalificirane delavce iz lokalnih podjetij. V naslednjem obdobju LEADER+ (2008–2013) bo ena od tem »Poučevanje in učenje v regiji«, v kateri bo udeleženi 25 občin, in zdi se, da bi morala biti ta ideja vključena v uporabni del projekta.

Naslednja diskusija je imela za glavno temo »nadregionalno upravljanje zemljiške izrabe«, kjer so udeleženci izrazili različne ideje. V nekaterih občinah so si npr. prizadevali, da bi analizirali obstoječo infrastrukturo, vendar je zaželeno, da bi izvedli nadregionalno analizo. Kot primer so navedli nove objekte za prosti čas. Lahko bi jih zgradili za več občin in jih uporabljali skupaj.

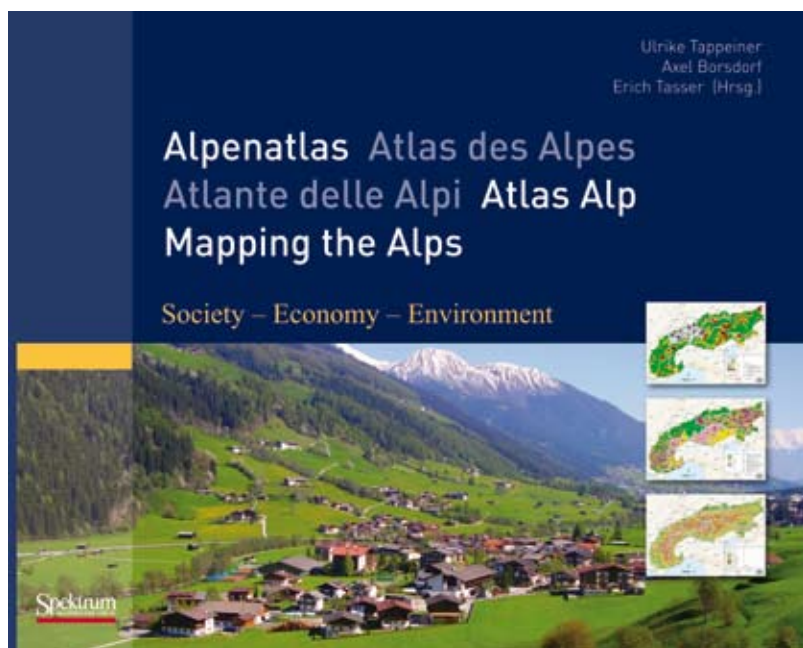
Tudi ta delavnica je pritegnila močno zanimanje in zlasti načrt, da bi uresničili idejo o univerzi za praktične vede, je dodal svoje k uspehu DIAMONTove skupine.

Udeleženci druge delavnice v Ybbsitzu

Waidhofen an der Ybbs

Alpe v osrednjem delu Evrope so največje in verjetno najpomembnejše gorovje na tej celini. So tudi izhodišče za številne debate: tranzitni promet, podnebne spremembe, trendi v turizmu in vpliv globalne tržne ekonomije so le nekatere od tem, ki se vedno znova pojavljajo v kontekstu Alp. Zelo presenetljivo pa je, da do zdaj še ni »Atlasa Alp«, ki bi lahko rabil za objektivno osnovo pri diskusijah o teh temah. Po treznem premisleku hitro postane jasno, zakaj je to tako: Kje se Alpe začno? Kje se nehajo? Ali njihova orografija daje zadostne podatke o prostorski strukturi Alp? So Alpe statično območje ali pa gre gorska regija bolj skozi številne spremembe svojega značaja, kulturne krajine ter demografske, gospodarske in družbene strukture? Na vsa ta vprašanja je treba odgovoriti preden se lotimo oblikovanja atlasa Alp. Dodajte temu še niz metodoloških problemov, od katerih je usklajevanje podatkov najtežje ravno pri virih. Uradna statistika alpskih držav se precej razlikuje po tem, kako označujejo svoje podatke, kako jih opredeljujejo in včasih tudi glede časa, ko so bili pridobljeni. Ob tem se lahko samo ugotovi, da je bil skrajni čas za izdelavo niza kart, ki bodo dale odgovore na ta vprašanja in spodbujale pogled od blizu na te ogromne strukturne razlike in hitre spremembe na poti čez Alpe.

DIAMONTov team je tik pred tem, da ta ambiciozni projekt končno uresniči. Team je sestavljen iz znanstvenikov s pomembnimi izkušnjami iz vsealpskih projektov, pa tudi strokovnjakov in poklicnih ekspertov iz posameznih nacionalnih držav. Vsi so sodelovali pri zbiranju podatkov, oblikovanju in tolmačenju kart in so s tem soodgovorni za ta niz kart. Dejanska izvedba je bila možna le s pomočjo sofinanciranja s strani EU in nacionalnih držav, kjer je Italija odigrala vodilno vlogo.

Atlas Alp obsega več kot 90 kart, ki pokrivajo družbene, gospodarske in okoljske vidike. Teme, kakršne so n.pr. stanje v zaposlovanju, poselitveni trendi, drobljenje pokrajine in stanje trga delovne sile so predstavljene z več kazalniki, strokovnjaki pa so jih integrirali. Poleg tega so bili ti delci informacij analizirani v smislu debat o sonaravnosti in strnjeni v nekaj pomensko posebej polnih kart. To pa pomeni, da bo atlas zagotavljal tudi znanstveno bazo za sprejemanje odločitev za prihodnje oblasti, pa naj bo to na lokalni, regionalni, nacionalni ali mednarodni ravni.

Nova DIAMONTova sodelavka v Innsbrucku

Brigitte Scott se je pridružila DIAMONTovi skupini v oktobru. Kot prevajalka pomaga svojim kolegom pri izdelavi angleških različic poročil, novic in Atlasa Alp.

Brigitte je diplomirana anglistka in je dolga leta živela v Veliki Britaniji, kjer je učila in prevajala besedila iz raznih področij, od informacijske tehnologije do prehrane. Poleg svojih jezikovnih veščin je prinesla k DIAMONTu še zanimanje za sociologijo in politiko in izkušnje iz prevajanja besedil o gorskem kmetijstvu.

S posameznimi člani DIAMONTove skupine je že delala pri predhodnih projektih, v angleščino pa je prevedla tudi publikacijo Avstrijske akademije znanosti »Leben in Vielfalt« iz programa MAB.

Konferenca

Kako se razvijajo Alpe? Kako dobro so pripravljene na spopadanje z nedavno nastalimi izzivi glede razdrobljenega prostorskega razvoja in s tem povezanimi problemi znotraj regij? Kakšne inštrumente že imamo oz. jih je še možno razviti, da bo šel razvoj v smeri sonaravnosti?

DIAMONTov projekt Interreg III B je nastal v tesnem sodelovanju z Alpsko konvencijo in je namenjen temu, da bi pomagal pri oblikovanju informacijskega sistema za celotno območje Alp, s pomočjo katerega bi lahko opredelili težave pri regionalnem razvoju in našli rešitve, ki temeljijo na že obstoječih oz. inovativnih inštrumentih za regionalni razvoj. Pri osnovnih elementih projekta se je DIAMONT držal nehierarhične strategije, ki temelji na oceni strokovnjakov, kjer so spoštovane kulturne razlike in upoštevani želje, pomisleki in pričakovanja prebivalstva v Alpah in regionalnih déležnikov.

Na konferenci bodo predstavljeni rezultati projekta. Govora bo tudi o težavah pri regionalnem razvoju v Alpah, še zlasti glede upravljanja z zemljišči, odvijajoči se procesi pa bodo prikazani v širšem obsegu. Zato vabimo predstavnike političnih teles, javne uprave, akademskih ustanov in civilne družbe, kot tudi vse zainteresirane posameznike, da prispevajo svoja strokovna mnenja in pripombe.

Trajanje: od 8. do 17. ure

Pozdravni govori

Axel Borsdorf, DIAMONT – vodilni partner, Univerza v Innsbrucku, Avstrija

Tilmann Märk, namestnik rektorja za raziskovanje, Univerza v Innsbrucku, Avstrija

Martin Coy, dekan Geo- und Atmosphärenwissenschaften, Univerza v Innsbrucku, Avstrija

Paolo Angelini, italijansko ministrstvo za okolje / italijansko središče za Alpsko konvencijo

Thomas Fleury, JTS Rosenheim, Nemčija

Uvod v DIAMONTov projekt in predstavitev rezultatov

Axel Borsdorf, Avstrija

Ulrike Tappeiner, EURAC, Italija / Univerza v Innsbrucku, Avstrija

Die Bedeutung der Alpenkonvention für die regionale Entwicklung

Marco Onida, Alpska konvencija

Kulturne razlike in ključna vprašanja regionalnega razvoja

Predseduje: Astrid Björnsen Gurung

Martin Boesch, FWR-HSG, Švica

Vincent Briquel, CEMAGREF, Francija

Antonio Massarutto, Univerza v Udinah, Italija

Marie-Christine Fourny-Kober, Francija

Plenarna razprava

Kazalniki regionalnega razvoja

Predseduje: Antonia Milbert

Konstanze Schönthaler, Bosch&Partner GmbH, Nemčija

Erich Tasser, EURAC, Italija

Franz Rauter, Avstrija

Regula Imhof, Alpska konvencija

Plenarna razprava

Von subjektiver Wahrnehmung und statistischen Daten zu Instrumenten der Flächennutzung

Predseduje: Ulrike Pröbstl

Ulrike Tappeiner, Italija / Österreich

Stefan Marzelli, ifuplan, Nemčija

Jernej Stritih, CIPRA International, Slovenien

Plenarna razprava

Od individualnih zaznavanj in statističnih podatkov do inštrumentov za upravljanje z zemljiškimi viri

Predseduje: Ulrike Pröbstl

Ulrike Tappeiner, EURAC, Italija / Avstrija

Stefan Marzelli, ifuplan, Nemčija

Jernej Stritih, CIPRA International, Slovenija

Wolfgang Pefferkorn, CIPRA International, Avstrija

Plenarna razprava

Nehierarhičen pristop – razvoj ob sodelužbi?

Predseduje: Marc-Antoine Kleinpeter

Janez Nared, GIAM, Slovenija

Loredana Alfaro, UNCEM, Italija

Bojan Sever, župan Idrije, Slovenija

Josef Hofmarcher, župan Ybbsitz, Avstrija

Dieter Fischer, župan Burgberga, Nemčija

Gap: TBC

Fritz Stahl, župan Traunsteina, Nemčija

Plenarna razprava

Povzetek in cilji

Axel Borsdorf, Avstrija

Hotelske rezervacije

Prosimo, da si sami rezervirate prenočišče. Za hotelske rezervacije se obrnite neposredno na turistično pisarno v Innsbrucku.

Innsbruck Tourismus, Burggraben 3, A – 6021, Innsbruck

Tel.: 0043 512 59850

Fax: 0043 512 59859 107

www.innsbruck.info - office@innsbruck.info

Konferenca bo potekala v

ICT, Technikerstraße 21a, Otto Hittmair-Platz 1

Vodstvo konference v imenu DIAMONTovih projektnih partnerjev:

Axel Borsdorf in Valerie Braun

Geografski Inštitut, Univerza v Innsbrucku

Innrain 2, A-6020 Innsbruck, Avstrija

Jeziki

Nemški, italijanski, francoski in slovenski

(simultano prevajanje)

Predstavitev posterjev

Vsi udeleženci vabljeni, da predstavite svoje raziskave in rezultate na DIAMONTovi sklepni konferenci.

Prosimo, da za prijavo posterja pošljete izvleček (naslov, avtorje, glavne teme) v angleškem jeziku do 1.12.2007 na naslov: valerie.braun@uibk.ac.at. Do 31.12.2007 boste obveščeni, ali je vaš poster sprejet.

Prijave

Udeležba na konferenci je brezplačna.

Zaradi organizacije pa vas prosimo, da se za sklepno konferenco prijavite najkasneje do 31.12.2007.

Prosimo, da prijavo s svojim imenom, ustanovo, naslovom, telefonom in E-pošto pošljete na naslov E-pošta ali fax:

Valerie.Braun@uibk.ac.at

FAX +43-(0)512.507-2895

diamond-ov koledar

4.–5. oktober 2007: 6. projektno srečanje v Münchnu, Nemčija

12. november 2007: oddano 6. »poročilo o poteku dela«

7. obračunsko obdobje v DIAMONTu: od septembra 2007 do 31. marca 2008

spletna stran

DIAMONT-ova spletna stran zagotavlja ažurirane informacije o projektu. <http://diamond.uibk.ac.at>

kontaktne osebe za informacije

Vodilni partner in odgovorna ustanova:

Leopold Franzens University of Innsbruck (LFUI)

Institute of Geography, Innrain 52, A-6020 Innsbruck

Kontaktne osebe:

Univ.-Prof. Dr. Axel Borsdorf

Tel.: 0043-(0)512-507-5400

E-pošta: Axel.Borsdorf@uibk.ac.at

Dr. Valerie Braun

Tel.: 0043-(0)512-507-5413

E-pošta: Valerie.Braun@uibk.ac.at

Znanstveni vodja projekta:

Univ.-Prof. Dr. Ulrike Tappeiner (EURAC, LFUI)

Tel.: 0043-(0)512-507-5923 or 0039-0471-055-301

E-pošta: Ulrike.Tappeiner@uibk.ac.at

Dr. Erich Tasser (EURAC)

Tel.: 0043-(0)512-507-5978

E-pošta: Erich.Tasser@eurac.edu

Sofinancirano s strani EU – Interreg IIIB, Območje Alp